

Bruxelles, 17 martie 2020
(OR. en)

Dosar interinstituțional:
2018/0169(COD)

15301/19
ADD 1 REV 1

ENV 1046
SAN 528
CONSOM 341
AGRI 631
CODEC 1803

PROIECT DE EXPUNERE DE MOTIVE A CONSILIULUI

Subiect: Poziția Consiliului în primă lectură în vederea adoptării unui regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind cerințele minime pentru reutilizarea apei

- Proiect de expunere de motive a Consiliului

I. INTRODUCERE

La 28 mai 2018, Comisia a adoptat o propunere legislativă de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind cerințele minime pentru reutilizarea apei, așa-numitul Regulament privind reutilizarea apei (documentul 9498/18 + ADD 1 - ADD 6).

La 12 februarie 2019, Parlamentul European și-a adoptat poziția în primă lectură (documentul 6427/19) cu privire la propunerea Comisiei.

La reuniunea sa din 26 iunie 2019, Consiliul a convenit asupra unei abordări generale față de propunerea Comisiei (documentul 10278/19), acordându-i președinției mandatul necesar pentru derularea negocierilor cu Parlamentul European.

Au avut loc trei triloguri, la 10 octombrie, la 12 noiembrie și la 2 decembrie 2019. În paralel cu aceste triloguri, au avut loc mai multe reuniuni tehnice tripartite.

La 18 decembrie 2019, după analizarea acestui text în vederea obținerii unui acord, Comitetul Reprezentanților Permanenți a aprobat compromisul final rezultat în urma trilogurilor (documentul 14944/19 + COR1). Textul aprobat, cu dispozițiile renumerotate, a fost distribuit în aceeași zi ca ANEXĂ la documentul 15254/19 + COR 1.

La 21 ianuarie 2020, Comisia ENVI a Parlamentului European a aprobat textul. Ulterior, în aceeași zi, președintele Comisiei ENVI a trimis o scrisoare președintelui Comitetului Reprezentanților Permanenți prin care preciza că urma să recomande Comisiei ENVI și plenului să adopte poziția Consiliului fără amendamente, sub rezerva verificării de către experții juriști-lingviști.

Comitetul Economic și Social și-a adoptat avizul¹ cu privire la propunere la 12 decembrie 2018. Comitetul Regiunilor și-a adoptat avizul² la 6 decembrie 2018.

II. OBIECTIV

Scopul prezentului regulament este de a garanta că apele recuperate sunt sigure pentru irigațiile în agricultură, astfel încât să asigure un nivel ridicat de protecție a mediului și a sănătății umane și animale, să promoveze economia circulară, să sprijine adaptarea la schimbările climatice și să contribuie la abordarea în mod coordonat, la nivelul întregii Uniuni, a problemei deficitului de apă și a presiunii exercitate asupra resurselor de apă ca urmare a acestui deficit, sprijinind în acest mod și funcționarea eficientă a pieței interne.

III. ANALIZA POZIȚIEI CONSILIULUI ÎN PRIMĂ LECTURĂ

Observații generale

În vederea ajungerii la un acord cu privire la Regulamentul privind reutilizarea apei, reprezentanții Consiliului și ai Parlamentului European au purtat negocieri informale în cadrul unor triloguri, pentru a-și putea armoniza pozițiile. Textul care conține poziția Consiliului în primă lectură referitoare la regulament reflectă pe deplin compromisul la care s-a ajuns între cei doi colegiutori, cu sprijinul Comisiei Europene.

¹ JO C 110, 22.3.2019, p. 94.

² JO C 86, 7.3.2019, p. 353.

Atât Consiliul, cât și Parlamentul European susțin obiectivele Regulamentului privind reutilizarea apei. În acest context, cu ocazia trilogului cel mai recent, Consiliul și Parlamentul au ajuns la un acord asupra unei variante de text al regulamentului care reprezintă un echilibru între pozițiile diferite ale acestor instituții. Pe de o parte, pentru a se evita sarcinile administrative inutile, Consiliul a dorit să asigure claritatea în ceea ce privește domeniul de aplicare al regulamentului și să permită o marjă de manevră suficientă atât pentru statele membre care recurg la reutilizarea apei pentru irigațiile în agricultură, cât și pentru cele care nu o fac. Pe de altă parte, Parlamentul a dorit să intensifice armonizarea normelor privind reutilizarea apei în UE, inclusiv prin stabilirea unor cerințe minime legate de calitatea apei și de monitorizare.

Aspecte-cheie

Acordul la care s-a ajuns la trilogul din 2 decembrie 2019 reprezintă o convergență a pozițiilor Consiliului și Parlamentului cu privire la mai multe aspecte-cheie.

Domeniul de aplicare

Consiliul și Parlamentul sunt de acord că cerințele minime referitoare la calitatea apei și la monitorizare prevăzute în regulament privesc numai utilizarea apelor uzate urbane epurate pentru irigațiile în agricultură. Cu toate acestea, într-un gest de recunoaștere a potențialului uriaș reprezentat de reutilizarea apelor recuperate în alte scopuri decât irigațiile în agricultură, anexa I la regulament prevede, fără a aduce atingere legislației relevante a Uniunii în domeniul protecției mediului și al sănătății, că statele membre pot utiliza apele recuperate și în alte scopuri, de pildă industriale sau legate de serviciile urbane și de mediu.

Mai mult, poziția în primă lectură a Consiliului include, la articolul 2 alineatul (2), o clauză discreționară care permite statelor membre să decidă că nu este oportun să reutilizeze apele pentru irigații în agricultură în unul sau mai multe dintre districtele lor hidrografice sau în părți ale acestora. Astfel, statele membre care nu recurg la reutilizarea apei pot evita sarcinile administrative inutile, de genul costurilor suportate pentru crearea unei infrastructuri administrative însărcinate cu eliberarea permiselor.

În același timp, clauza discreționară stabilește modalitățile pentru a se garanta că statele membre își justifică în mod corespunzător deciziile, că le revizuiesc după nevoie, cel puțin o dată la 6 ani, și că le transmit Comisiei. Mai mult, articolul 10 alineatul (3) obligă statele membre să se asigure că deciziile lor sunt aduse la cunoștința publicului online sau prin alte mijloace.

Considerentul 7 explică mai în detaliu faptul că scopul regulamentului este să faciliteze recurgerea la reutilizarea apei pentru irigațiile în agricultură ori de câte ori este adecvat și eficient din punctul de vedere al costurilor. Considerentul mai subliniază totodată faptul că regulamentul ar trebui să fie suficient de flexibil pentru a garanta că acele state membre care nu recurg la reutilizarea apei pentru irigațiile în agricultură nu vor fi nevoite să îi aplice normele decât atunci când vor începe să introducă această practică, într-o etapă ulterioară.

În plus, Consiliul și Parlamentul recunosc că este important să se stimuleze inovarea în domeniul reutilizării apei, evitându-se, concomitent, denaturarea concurenței. Din aceste motive, poziția în primă lectură a Consiliului prevede la articolul 2 alineatul (3) că, în anumite condiții, proiectele de cercetare și proiectele-pilot pot deroga de la aplicarea regulamentului.

În cele din urmă, articolul 2 alineatul (4) subliniază că Regulamentul privind reutilizarea apei se aplică fără a aduce atingere cadrului legislativ privind igiena produselor alimentare, astfel cum este prevăzut în Regulamentul (CE) nr. 852/2004.

Totodată, articolul 2 ține seama de abordarea bazată pe bariere multiple, precizând că Regulamentul privind reutilizarea apei nu împiedică operatorii din sectorul alimentar să obțină calitatea apei necesară în vederea respectării Regulamentului (CE) nr. 852/2004 prin aplicarea într-o etapă ulterioară a mai multor opțiuni de epurare a apei, singure sau în combinație cu alte opțiuni care nu implică epurarea, și nu îi împiedică nici să utilizeze, pentru irigațiile în agricultură, alte surse alternative de apă. În acest context, trebuie remarcat că la articolul 5 alineatul (4) litera (c) se specifică faptul că planul de management al riscului legat de reutilizarea apei trebuie, cu precădere, să identifice bariere suplimentare în cadrul sistemului de reutilizare a apei și să stabilească eventualele cerințe suplimentare după punctul de conformitate necesare pentru a asigura siguranța sistemului de reutilizare a apei, inclusiv condiții legate de distribuție, stocare și utilizare, acolo unde este cazul, precum și să identifice părțile responsabile pentru îndeplinirea acestor cerințe. În anexa I secțiunea 2 punctul 2.1 se face, de asemenea, o trimitere la aceste bariere.

În cele din urmă, în textul de compromis nu a fost inclus amendamentul propus de Parlament, care dorea să facă operatorul instalației de recuperare răspunzător în cazul neconformității apei recuperate, întrucât s-a considerat că acest lucru nu intră în domeniul de aplicare. Mai mult, în practică, ar fi foarte dificil de demonstrat că apele recuperate sunt vinovate pentru contaminarea solului sau a culturilor.

Cerințe minime legate de calitatea apei și de monitorizare

Regulamentul privind reutilizarea apei urmărește să protejeze sănătatea umană și animală, precum și mediul prin stabilirea unor cerințe minime atât pentru calitatea apelor recuperate, cât și pentru monitorizarea conformității, în combinație cu armonizarea elementelor-cheie ale managementului riscului.

Aceste cerințe minime sunt consemnate în anexa I și, respectiv, anexa II la regulament. Aceste anexe sunt rezultatul unor eforturi susținute din partea experților, inclusiv din partea Centrului Comun de Cercetare (JRC). Întrucât lucrările tehnice trebuie să aibă întâietate în fața considerentelor politice, Consiliul și Parlamentul au convenit în cadrul trilogurilor să aducă doar câteva modificări acestor anexe, modificări care au fost apoi confirmate de JRC. Mai mult, din motive de claritate, la tabelul 1 din anexa I a fost adăugată o notă de subsol cu următorul conținut: „Dacă același tip de culturi irigate se încadrează în mai multe categorii din tabelul 1, se aplică cerințele care corespund categoriei celei mai stricte.” Mai departe, Consiliul și Parlamentul au convenit asupra unei dispoziții privind monitorizarea de validare. Dispoziția în cauză prevede că monitorizarea de validare trebuie efectuată de fiecare dată când se modernizează echipamentul, precum și atunci când se adaugă noi echipamente sau procese. Mai mult, monitorizarea de validare trebuie efectuată numai pentru cea mai strictă clasă de calitate a apelor recuperate.

Mai mult, competențele acordate Comisiei de a adopta acte delegate pentru a adapta la progresul tehnic și științific elementele-cheie ale managementului riscului [articolul 5 alineatul (5) primul paragraf], precum și acte delegate de completare a regulamentului pentru a stabili specificații tehnice pentru managementul riscului [articolul 5 alineatul (5) al doilea paragraf] garantează faptul că regulamentul rămâne actual. În plus, articolul 11 alineatul (5) prevede că Comisia, în consultare cu statele membre, trebuie să stabilească orientări pentru a sprijini punerea în practică a regulamentului. Comisia trebuie să transmită aceste orientări în termen de doi ani de la data intrării în vigoare a regulamentului. Armonizarea este totodată o consecință a articolului 6 alineatul (5) care prevede că autoritățile competente trebuie să comunice solicitantului unui permis, în termen de 12 de luni, data preconizată pentru luarea unei decizii privind cererea respectivă. Nu în ultimul rând, pe baza articolului 15, statele membre care recurg la reutilizarea apei în scopuri agricole trebuie să stabilească norme privind sancțiunile aplicabile în cazul nerespectării dispozițiilor regulamentului și să ia toate măsurile necesare pentru a asigura aplicarea acestora. În termen de patru ani după data intrării în vigoare, statele membre trebuie să notifice Comisiei normele și măsurile respective, precum și orice modificare ulterioară a acestora.

Poziția în primă lectură a Consiliului nu prevede cerințe minime pentru micropoluanți și pentru microplastice. Cu toate acestea, ea specifică la anexa II punctul B.6 litera (e) că micropoluanții și microplasticele sunt substanțe care generează preocupări în legătură cu calitatea apei și cărora trebuie să li se acorde o atenție deosebită în cadrul unei evaluări a riscurilor. Mai mult, articolul 12 alineatul (2) litera (d) menționează substanțele care generează preocupări drept un aspect pe care Comisia trebuie să îl aibă în vedere în mod deosebit în cadrul evaluării. În acest context, Comisia și-a exprimat disponibilitatea de a preciza, într-o declarație, că, întrucât micropoluanții și microplasticele reprezintă o problemă generală, care nu se limitează doar la apele recuperate, își va continua eforturile pentru a aborda mai în profunzime această chestiune importantă.

În conformitate cu principiul abordării adecvate scopului, compromisul stabilit în poziția în primă lectură a Consiliului oferă statelor membre care recurg la reutilizarea apelor pentru irigații în agricultură flexibilitate în ceea ce privește organizarea sistemelor lor de reutilizare a apei. În același timp, compromisul asigură un nivel suficient de protecție a mediului și a sănătății umane și animale. Articolul 5 (Managementul riscului) și articolul 6 (Obligațiile privind permisul pentru apele recuperate), împreună cu definițiile referitoare la autoritatea competentă, la utilizatorul final și la partea responsabilă de la articolul 3, acordă flexibilitate statelor membre în ceea ce privește responsabilitățile diferiților actori implicați în sistemul de reutilizare a apei.

Mai mult, pentru a asigura posibilitatea necesară de adaptare la circumstanțele locale, articolul 3 punctul 11 definește punctul de conformitate drept punctul în care operatorul instalației de recuperare livrează ape recuperate următorului actor din lanț, în timp ce articolul 6 alineatul (3) litera (f) prevede că punctul de conformitate exact poate fi stabilit în permis.

În cele din urmă, articolul 7 alineatul (3) oferă flexibilitate, întrucât precizează că este răspunderea autorității competente din statul membru să stabilească dacă a fost sau nu restabilită conformitatea cu condițiile de reutilizare a apei, respectând procedurile definite în planul de management al riscului legat de reutilizarea apei.

Ținând cont de flexibilitatea pe care poziția în primă lectură a Consiliului o acordă statelor membre și altor actori din domeniul reutilizării apei, colegiuitorii au stabilit, în cadrul trilogului, data aplicării ca survenind la trei ani de la intrarea în vigoare a regulamentului (articolul 16).

Alte chestiuni importante

Poziția în primă lectură a Consiliului stabilește alte câteva aspecte importante cu privire la care reprezentanții Consiliului și ai Parlamentului European au ajuns la un acord în cadrul trilogurilor.

Informare și transparență

În vederea promovării reutilizării apei, statele membre în care apele recuperate sunt utilizate pentru irigații în agricultură trebuie să organizeze campanii de informare generală și de conștientizare cu privire la economisirea resurselor de apă care poate fi obținută ca urmare a reutilizării apei pentru irigațiile în agricultură. Pentru a se evita o sarcină disproporționată, articolul 9 prevede că statele membre pot adapta astfel de campanii la amploarea folosirii apei reutilizate. Mai mult, din motive de transparență, articolul 10 enumeră informațiile privind reutilizarea apei pe care statele membre în care se utilizează ape recuperate trebuie să le pună la dispoziția publicului online sau prin alte mijloace. Informațiile în cauză trebuie să fie adecvate și actualizate la fiecare doi ani. În final, articolul 11 prevede instituirea unui sistem de informare privind monitorizarea punerii în aplicare a regulamentului.

Accesul la justiție

Poziția în primă lectură a Consiliului face referire la accesul la justiție în noul considerent 39, la fel cum se întâmplă în cazul Directivei privind materialele plastice de unică folosință. Acest lucru reflectă faptul că toate statele membre sunt părți la Convenția privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziei și accesul la justiție în probleme de mediu a CEE-ONU, cunoscută de obicei sub denumirea de Convenția de la Aarhus. Stabilirea unor obligații specifice privind accesul la justiție în Regulamentul privind reutilizarea apei nu este necesară, având în vedere că toate statele membre ale UE dispun de sisteme naționale care funcționează adecvat pentru a asigura accesul la justiție în probleme legate de mediu.

Evaluarea și revizuirea

Articolul 12 alineatul (1) prevede că Comisia trebuie să efectueze o evaluare și să revizuiască aplicarea regulamentului în termen de opt ani de la intrarea acestuia în vigoare. Articolul specifică pe ce elemente trebuie să se bazeze această evaluare. Ca parte a evaluării, Comisia trebuie să analizeze fezabilitatea extinderii domeniului de aplicare a regulamentului pentru a include apele recuperate destinate altor utilizări specifice, inclusiv reutilizarea acestora în scopuri industriale. Totodată, Comisia trebuie să analizeze fezabilitatea extinderii cerințelor regulamentului pentru a include utilizarea indirectă a apelor uzate epurate.

IV. CONCLUZIE

Poziția în primă lectură a Consiliului referitoare la Regulamentul privind reutilizarea apei reflectă pe deplin compromisul la care s-a ajuns cu ocazia negocierilor informale dintre reprezentanții Consiliului și ai Parlamentului European, cu sprijinul Comisiei. În acest context, Comitetul Reprezentanților Permanenți este invitat să propună Consiliului:

- să aprobe prezenta expunere de motive a Consiliului cu privire la poziția sa în primă lectură;
- și să transmită prezenta expunere de motive a Consiliului Parlamentului European.

După adoptarea de către Parlamentul European a poziției sale în a doua lectură, care să aprobe poziția Consiliului fără modificări, Regulamentul privind reutilizarea apei va intra în vigoare în a 20-a zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.
